

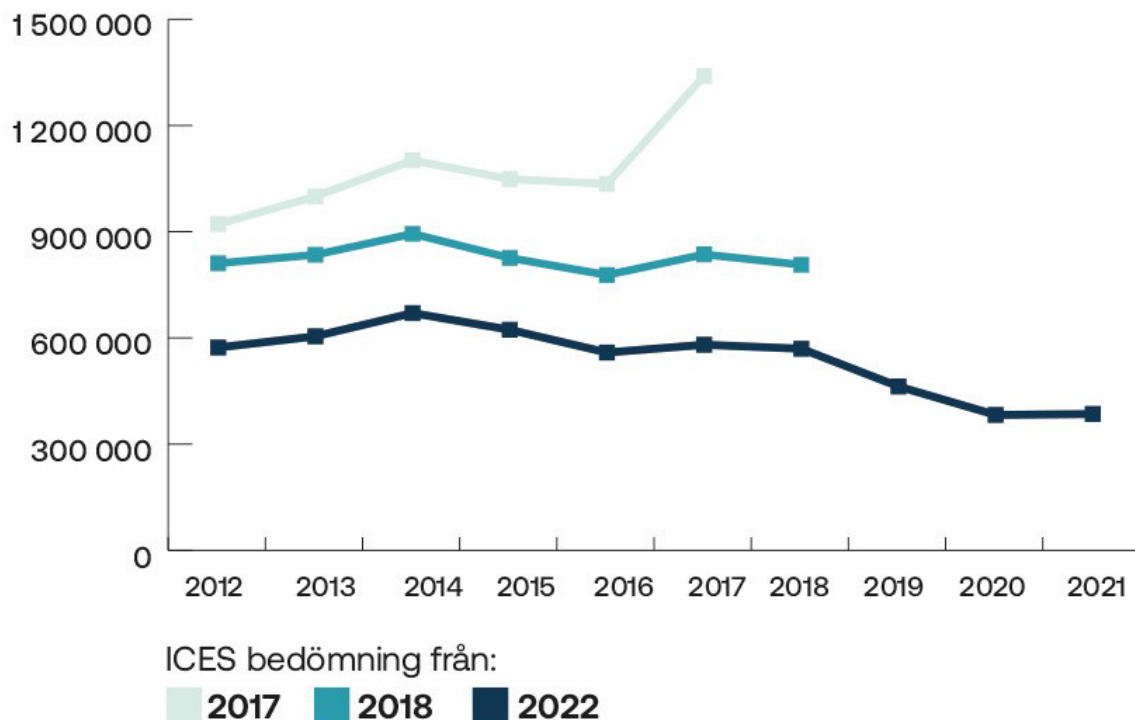
2022-09-16

Osäkerheter och politisk styrning av forskarnas råd

Den norrländska strömmingsbristen är i fokus, sill och strömmingsbestånden minskar dramatiskt och situationen i Bottniska viken kommer att förvärras redan nästa år om inte våra nyvalda politiker agerar omgående. Fullt medvetna om situationen – vad gör EU och den svenska regeringen nu? I oktober beslutar ministrarna om nästa års fiske. Kommer vår nya regering att försvara ekosystemet och kustfisket?

Varje år ger Internationella Havsforskningsrådet (ICES) råd för kommande års fiske, som sedan används som underlag när politiker bestämmer fångstkvoterna. Forskarnas bedömningar grundar sig på yrkesfiskets fångstrapporter samt provfischen och vetenskapliga studier, men uppskattningarna är mycket osäkra. BalticWaters2030 [har tidigare berättat om](#) hur ICES 2017 trodde att det fanns 1,34 miljoner ton sill i centrala Östersjön, men efter en uppdatering av modellerna ändrades uppskattningen till under 0,6 miljoner ton – **en felräkning på över 700 miljoner kg fisk**. På liknande sätt överskattade modellerna [torsken i västra Östersjön](#) som det nu bara är en spillra kvar av efter en lång tids överfiske.

ICES bedömning av storleken på sillbeståndet i centrala Östersjön (SSB ton)

Figur: Olika bedömningar av sillbeståndet i centrala Östersjön under [2017](#), [2018](#) och [2022](#).

Riskfylld politik

Osäkerhet är en del av vetenskapen, men forskarnas arbete försvåras samtidigt av politiken. När forskarna rekommenderar kommande års fiske måste de utgå från den politiskt beslutade [Maximum Sustainable Yield \(MSY\)-modellen](#) – ett riskfyllt verktyg som innebär att fiskekvoten sätts på den högsta möjliga nivån som ett bestånd klarar av. Teorin är att modellen ska säkerställa högsta möjliga uttag av fisk utan att återväxten riskeras kommande år. Riskerna att ett bestånd fiskas ner är dock höga, vilket vi sett resultatet av i Östersjön.

Inte ens när beståndet kan anses kollapsat är det säkert att ICES kan föreslå ett fiskestopp, vilket årets [bedömning av västra torsken](#) är ett exempel på. Trots att beståndet ligger på historiskt låg nivå och trots att man är [osäker på om den nya modellen stämmer](#) föreslår forskarna en fångstkvot på nästan 1000 ton, en sjättedel av den totalt uppskattade mängden torsk i västra Östersjön. Forskarna tvingas ge fångstråden, inte sällan mot bättre vetande. Därefter kan politikerna ändå hävda att de följt de vetenskapliga råden utan att riskerna uppmärksammas.

Ytterligare ett problem är den [bristande fiskerikontrollen](#). Omfattande olagliga utkast och felrapportering av fångster gör forskarnas arbete ännu svårare och ökar ytterligare osäkerheten i modellerna. Även detta känner EU och politikerna till, utan att agera.

Kritiskt läge i Bottniska viken – dags för fiskestopp?

För att anpassa fisket till den vetenskapliga osäkerheten har Östersjöcentrum föreslagit en [halvering av fisket](#) jämfört med MSY-rådet, men frågan är om det redan är för sent med tanke på beståndens status i Östersjön.

I Bottniska viken hjälper inte ett halverat fisketryck för att snabbt rädda kustfisket eller säkra beståndet, enligt en prognos [från SLU Aqua](#).

Rapporten visar att stor strömning, som är avgörande för både kustfisket och ekosystemet, kommer att fortsätta minska snabbt om fisketrycket upprätthålls på dagens nivåer (grå linje). Ett halverat fisketryck (svart linje) skulle innebära att situationen de kommande åren stannar på den katastrofala nivån som vi sett i år. Ska beståndet återhämta sig måste sannolikt fisket upphöra helt.

Prognos om andelen strömning i Bottniska viken 5 år och äldre (övre figur) och 7 år och äldre (nedre figur) efter nio år av fisketryck enligt $Fmsy \cdot 0.5$. Startår 2020. [Källa: Beställning sill/strömning i norra Egentliga Östersjön, SLU, 2022.](#)

[EU-kommissionens förslag](#) för nästa år ligger däremot långt högre än ett halverat fisketryck. Nästa års fiske föreslås ligga på 80 000 ton, vilket är 30 000 ton över nivån för ett halverat fisketryck. Årets surströmmingsbrist, nedlagda fabriker och kustfiskare som lägger ner kan vara början på slutet för en lång kulturellt viktig fisketradition och för en fisk som är [avgörande för Östersjöns ekosystem](#).

Nu bestäms kvoterna för nästa års fiske – hur agerar regeringen?

I dag tjänar några få fiskmjölsfiskare miljoner på ett fortsatt fiske, medan samhället går back [hundratals miljoner](#) varje år. Trots detta fortsätter politikernas högrisktagande med Östersjöns ekosystem, vilket den nya regeringen måste förändra.

Riksdagen, forskare och organisationer kan lyfta frågan och be om förändring, men makten ligger hos regeringen. Vår nya landsbygdsminister, vem det än blir, måste beakta den vetenskapliga osäkerheten som omgärdar kvotråden och säkerställa att de tas med betydande säkerhetsmarginaler. Det kommer kräva ett intensivt arbete, både mot egna myndigheter, EU och andra länder i regionen. [Läs vad den nya regeringen behöver göra här](#).

Stort tack till alla som skänkt en gåva till projektet ReCod – utsättning av småtorsk i Östersjön!

Sammanlagt har ReCod mottagit 130.000 kronor vilket möjliggjort ytterligare en utsättning av torsklarver i Tvären. Vill du veta vad som hänt inom projektet denna säsong? Läs artikeln [Ett intensivt och lyckat år för ReCod här](#).

Tips!

[Skriv under en namnsamling](#) för att stötta miljöorganisationernas kamp för att rädda Östersjötorsken. Underskrifterna lämnas i samband med att ministrarna tar beslut om nästa års fiske i Luxemburg i oktober.

Östersjöbrief publiceras av BalticWaters2030 och skickas till politiker, journalister, opinionsbildare och den intresserade allmänheten.

För ytterligare information besök balticwaters2030.org